

Aki szabadítót tudott mondani

12 éve hunyt el Nagy Gáspár*

Tizenkét éve, 2007. január 3-án hunyt el Vas megye Kossuth- és József Attila-díjas költője, Nagy Gáspár. A költő, prózaíró, szerkesztő emlékét nagy tisztelettel ápolják szülőföldjén, a Hegyháton, ahol ma már nincs olyan ember, aki ne tudná, ki volt ő.

Tizennégy éves koráig élt ezen a tájon, aztán elkerült Pannonhalmára, a bencés gimnáziumba, onnan Szombathelyre, ahol népművelés-könyvtár szakot végzett. 1976-tól a Móra kiadó szerkesztője lett, 1981-től 1985-ig a Magyar Írószövetség, majd a Bethlen Alapítvány titkára, 1988-tól a Hitel szerkesztője, 2004-től a Magyar Katolikus Rádió kulturális szerkesztőségének vezetője. Dunakeszin lakott, évente néhányszor látogatott haza – Nagytilajra és Bérbaltavárra, mert neki két „szülőfaluja” volt.

2018-ban fákat ültettek a két község között, egy személyes történet nyomán, amit a költő maga mesélt sokszor: gyerekkorában az édesanyja és a keresztanyja itt adták át egymásnak, hol egyik, hol másik vigyázott rá. Most megint jegenyék állnak Nagytilaj és Bérbaltavár között, csaknem félúton, ott, ahol a kisgyerekek mindig fájt az elszakadás, hiába ment kar-

ból karba, kézből kézbe, egyiktől mindig el kellett válni a másikért. Azért kellett ingáznia – billegni „a szeretet nyikorgó libikókáján” –, mert kései gyermekként született, az édesanyja, Kelemen Erzsébet nemcsak idős volt, de sokat is dolgozott, ezért nevelését részben a testvérére bízta. Kelemen Rózsa hajadon volt, boldogan töltötte be a második anyja, a keresztanya szerepét a fiúcska életében, aki később azt írta róla: Éltre szólóan meghatározta számomra, hogy merre kell mennem, ő volt az eligazító pont, a „keresztút”, ahol dönteni kell. Nagy Gáspár sok művét neki dedikálta. Kelemen Rózsa Rákóczi utcai házát Bérbaltaváron 2013-ban avatták emlékházzá. Benne eredeti bútorok, Nagy Gáspár hangja – gombnyomásra a saját verseit mondja –, mintha a komód fiókjából szólna. A külső szoba tálalata közvetíti a szemléletét formáló emlékeket, felidézi a paraszti létet, amelyben nevelkedett; a keresztény értékrendet, amit itt kapott, ebben a házban Bérbaltaváron. Hitét a pannonhalmi bencés gimnázium

nevelte tovább, megerősítette annyira, hogy később felszólaljon a társadalmi és erkölcsi igazságtalanságok ellen. Egész életében az igazságot kereste, és mindig igyekezett „valami szabadítót mondani”, mélységes felelősséget érzett az alulmaradtak, a szegények iránt. Szellemi és kulturális örökségének ápolása téma volt a hegyháti falvakat kutató Vasvári Értékfeltáró Kollégium munkájában, könyvében és filmjében, bekerült a Vas Megyei Értéktárba. Írásai morális és spirituális erősségeinek felfedezéséhez minden évben új alkalmat kínál a tiszteletére Vasváron megrendezett vers- és prózamondó találkozó, amikor a költő jelképesen újra „hazatér” a tájba, nem csak Nagytilajra, ahol a végakarata szerint eltemették. A versmondók 2019 tavaszán is visszatérnek, hogy megnézzék az ültetett három jegenyéből hány maradt: ha csak egy – de ha kettő, ha három is – az a szeretet fája, és nemcsak a két falu, hanem az egész Hegyhát, sőt Vas megye a magáénak mondja, mint magát Nagy Gáspárt is.

MERKLIN TÍMEA a Vas Népe újságírója, tanár, mediátor, kommunikációs szakember, sajtó nivódíjas.

* Első közlése a vaol.hu EMLÉKEZÉS 2019. 01. 02. 19:41